

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-2534

15.07.2016

Голові Вінницької обласної
державної адміністрації

КОРОВІЮ В.В.

Шановний Валерію Вікторовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Домбровського О. Г., оголошений на засіданні Верховної Ради України 15 липня 2016 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Верховній Раді України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 5 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

№ Д-681

« 7 » липня 2016р.

Прем'єр-міністру України
Гройсману В.Б.

Віце-прем'єр-міністр України
Розенку П.В.

Міністр закордонних справ України
Клімкіну П.А.

Міністру соціальної політики України
Реві А.О.

Голові правління пенсійного фонду України
Зарудньому О.Б.

Голові Вінницької обласної державної адміністрації
Коровію В.В.

Голові Вінницької обласної ради
Олійнику А.Д.

Директору Департаменту соціальної та молодіжної
політики Вінницької обласної державної адміністрації
Заболотній Н.М.

Начальнику управління Пенсійного фонду
України в місті Вінниці
Лобі А.П.

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

***«щодо пенсійного забезпечення особам,
які проживають за межами України
та укладення міжнародних договорів
про пенсійне забезпечення з країнами Європейського союзу»***

До мене, як до народного депутата України, звернувся

1. який

вказує на, те що його сину
військовому пенсіонеру, не виплачується пенсія, за вислугу років, який
проживає у Федеративній Республіці Німеччина.

Заявник вказує, що його син колишній
військовослужбовець, після виходу на пенсію у 2004 році, проживає у
Федеративній Республіці Німеччина.

неодноразово звертався до Пенсійного фонду
України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, з приводу
виплати заробленої пенсії його сином , проте отримував
відмови, які зокрема, викладені у листах № 23090/Д-1 від 29.12.2008р., № 11-
8-Д-120081.08/02-17 від 01.12.2008р., із посиланням на те, що відповідно до
статті 62 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з
військової служби, та деяких інших осіб» та статті 51 Закону України «Про
загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», виплата пенсій,
особам які проживають за межами України здійснюється на підставі
міжнародного договору України, згода на обов'язковість якого надана
Верховною Радою України.

У зв'язку з відсутністю міжнародного договору України із
Федеративною Республікою Німеччина, виплата пенсії
не здійснюється.

Проте, із такою позицією держави по відношенню до пенсіонера
Дорочевського С.В. погодитись не можна, виходячи з нижченаведеного.

Частиною 2 статті 62 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб,
звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» визначено, що пенсії,
призначені зазначеним особам в Україні до виїзду на постійне місце
проживання за кордон, виплачуються в порядку, встановленому Законом
України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Статтею 51 Закону України «Про загальнообов'язкове державне
пенсійне страхування», у разі виїзду пенсіонера на постійне місце
проживання за кордон пенсія, призначена в Україні, за заявою пенсіонера
може бути виплачена йому за шість місяців наперед перед від'їздом, рахуючи
з місяця, що настає за місяцем зняття з обліку за місцем постійного
проживання. Під час перебування за кордоном пенсія виплачується в тому
разі, якщо це передбачено міжнародним договором України, згода на
обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

Рішенням Конституційного Суду України від 7 жовтня 2009 року № 25-рп/2009, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення пункту 2 частини першої статті 49, другого речення статті 51 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" від 9 липня 2003 року № 1058-IV. Положення Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України цього Рішення.

В Україні як соціальній, правовій державі людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (статті 1, 3 Конституції України). Зазначені конституційні положення розвинуті в розділі II Конституції України "Права, свободи та обов'язки людини і громадянина". Тим самим право на соціальний захист віднесено до основоположних прав і свобод. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел (частина друга статті 46 Основного Закону України) і забезпечується частиною другою статті 22 Конституції України, відповідно до якої конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. Конституційне право на соціальний захист включає і право громадян на забезпечення їх у старості. Пенсія за віком, за вислугу років та інші її види, що призначаються у зв'язку з трудовою діяльністю, заслужені попередньою працею і є однією з форм соціального захисту. Цим визначається зміст і характер обов'язку держави стосовно тих громадян, які набули право на одержання пенсії.

Закріплюючи на конституційному рівні право на соціальний захист кожного громадянина, без будь-яких винятків, держава реалізує положення статті 24 Конституції України, відповідно до яких громадяни мають рівні конституційні права і не може бути обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. Крім того, Україна гарантує піклування та захист своїм громадянам, які перебувають за її межами (частина третя статті 25 Конституції України).

Конституційне право на соціальний захист поставлене в залежність від факту укладення Україною з відповідною державою міжнародного договору з питань пенсійного забезпечення. Таким чином держава, всупереч конституційним гарантіям соціального захисту для всіх осіб, що мають право на отримання пенсії у старості, на законодавчому рівні позбавила цього права пенсіонерів у тих випадках, коли вони обрали постійним місцем проживання країну, з якою не укладено відповідного договору. Виходячи із правової, соціальної природи пенсій право громадянина на одержання призначеної

йому пенсії не може пов'язуватися з такою умовою, як постійне проживання в Україні; держава відповідно до конституційних принципів зобов'язана гарантувати це право незалежно від того, де проживає особа, якій призначена пенсія, - в Україні чи за її межами.

Необхідно зауважити, що Європейський суд з прав людини у рішенні від 07 листопада 2013 року по справі «Пічкур проти України» (заява № 10441/06) (остаточне 07.02.2014р.) стягнув 5000 Євро шкоди, у зв'язку з невикплатою пенсії в період з моменту припинення виплати у 2005 році до моменту ухвалення рішення Конституційним Судом України від 7 жовтня 2009 року № 25-рп/2009.

При цьому, Європейський суд з прав людини зазначає, що встановлене у цій справі порушення стосується лише періоду, що передував жовтню 2009 року, і заявник не міг би вимагати виплати пенсії, яку йому не виплатили з вересня 2005 року до жовтня 2009 року, на національному рівні. Хоча, як зазначав Уряд, заявник не представив жодних розрахунків, підтверджених документами, він не міг цього зробити без інформації, наданої відповідним органом державної влади. Як зазначав заявник, йому відмовили у наданні такої інформації. Суд зазначає, що у цій ситуації матеріальна шкода не може бути точно обчислена, а отже доцільно провести загальну оцінку завданої йому матеріальної та моральної шкоди (рішення у справах «Б. проти Сполученого Королівства» (B. v. the United Kingdom) (стаття 50), від 9 червня 1988 року, пп. 10-12, Series A № 136-D, «Dombo Beheer B.V. проти Нідерландів» (Dombo Beheer B.V. v. the Netherlands), від 27 жовтня 1993 року, п. 40, Series A № 274, та «Comingersoll S.A. проти Португалії» (Comingersoll S.A. v. Portugal) [ВП], заява № 35382/97, п. 29, ECHR 2000-IV). За обставин цієї справи Суд вважає за належне присудити заявнику 5000 євро.

Принагідно зауважити, що виплата пенсій особам, які проживають за межами України та з цією країною відсутній міжнародний договір про пенсійне забезпечення, після 07 жовтня 2009 року повинна здійснюватись безпеліційно.

Таким чином, держава повинна виплатити пенсію з моменту припинення її виплати у 2004 році по даний момент, причому починаючи із 07 жовтня 2009 року по даний момент обов'язок держави прямо регламентований Законом.

У вищенаведеному рішенні Конституційного суду України зазначено, що визнання оспорюваних положень Закону неконституційними має наслідки лише для пенсіонерів, які проживають (перебувають) у державах, з якими Україною не укладено відповідного договору, і не перешкоджає подальшому унормуванню питань соціального захисту пенсіонерів шляхом укладення міжнародних договорів з цими державами та виплаті пенсій у порядку, встановленому чинними міжнародними договорами.

Відповідно статті 86 Конституції України, народний депутат України має право на сесії Верховної Ради України звернутися із запитом до органів

Верховної Ради України, до Кабінету Міністрів України, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності. Керівники органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій зобов'язані повідомити народного депутата України про результати розгляду його запиту.

На підставі вищенаведеного та керуючись статтею 15 ЗУ «Про статус народного депутата України», статтею 86 Конституції України -

ПРОШУ:

1. Вжити невідкладних заходів щодо виплати пенсії
– військовому пенсіонеру, який проживає у
Федеративній Республіці Німеччина, з моменту припинення її виплати у 2004 році по даний момент, та на майбутнє.

2. Надати інформацію, про кількість пенсіонерів, що проживають за межами України в країні з якою немає міжнародного договору про пенсійне забезпечення, яким припинено виплати пенсій із 01 січня 2004 року по 07 жовтня 2009 року згідно Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9 липня 2003 року № 1058-IV.

3. Надати інформацію, про кількість пенсіонерів, що проживають за межами України в країні з якою немає міжнародного договору про пенсійне забезпечення, яким поновлено пенсійне забезпечення після 07 жовтня 2009 року, у зв'язку з прийняттям рішення Конституційного Суду України від 7 жовтня 2009 року № 25-рп/2009, яким визнано неконституційними положення другого речення статті 51 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

4. Вжити невідкладних заходів щодо унормування питань соціального захисту пенсіонерів, які проживають за межами України, шляхом укладення міжнародних договорів з цими державами та виплаті пенсій у порядку, встановленому чинними міжнародними договорами, зокрема, з країнами Європейського союзу де в силу життєвих обставин постійно проживає значна кількість громадян України, які є пенсіонерами.

5. Про результати розгляду даного запиту прошу повідомити у строк установлений Законом України «Про статус народного депутата України».

З повагою,

Народний депутат України

О.Г. Домбровський
посв. № 226